

VISOKO OBRAZOVANJE

DOSTUPNOST UČENJA SVIMA

prema osobnim potrebama

Iskustva i rezultati rada Ureda za studente s invaliditetom Sveučilišnog savjetovanišnog centra Sveučilišta u Rijeci pokazuju uspjeh u sustavnom pristupu kojim se podupire prilagodba ranjivim socijalnim skupinama

Pišu Izv. prof. dr. sc.

Tamara Martinac Dorčić

Sandra Nuždić iz Ureda za

studente s invaliditetom Sveučilišnog savjetovanišnog centra Sveučilišta u Rijeci

Dostupnost obrazovanja na svim razinama pod jednakim uvjetima, bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, uključujući i invaliditet, zajamčena je nizom zakonskih i strateških dokumenata. Republika Hrvatska obvezala se na provedbu razumne prilagodbe obrazovnog sustava individualnim potrebama osoba s invaliditetom. Podržavajući smjernice Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine, Republika Hrvatska ta-

kođer se obvezala na osiguravanje onih uvjeta koji su potrebni za povećanje dostupnosti kvalitetnog obrazovanja mladima s invaliditetom. U sklopu Erevanskog priopćenja, ministri visokog obrazovanja zemalja koje sudjeluju u Bolonjskom procesu prihvatili su Strategiju za razvoj socijalne dimenzije i cjeloživotno učenje u Europskom prostoru visokog obrazovanja do 2020. godine, kojom su se obvezali na razvoj učinkovitih javnih politika s ciljem osiguravanja većeg pristupa kvalitetnom visokom obrazovanju, poglavito za studente iz podzastupljenih i socijalno ranjivih skupina. Isto tako, među glavnim strateškim ciljevima nacionalne Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije, u dijelu koji se odnosi na visoko

obrazovanje, navodi se "dostupnost visokog obrazovanja svima u skladu s osobnim sposobnostima", dok je "uključivanje podzastupljenih skupina u sustav visokog obrazovanja jedan od prioriteta razvoja hrvatskog obrazovanja".

Ured za studente s invaliditetom

Kako bi se svim studentima osigurali potrebni uvjeti za kvalitetno i jednako dostupno obrazovanje te uspješno studiranje u skladu s njihovim potrebama, Sveučilište u Rijeci je, u sklopu Sveučilišnog savjetovanišnog centra, osnovalo Ured za studente s invaliditetom, koji je počeo raditi u travnju 2011. godine. Ured je namijenjen svim studentima koji zbog bolesti, oštećenja ili poremećaja, bez obzira na rješenje o utvrđenom postotku tjelesnoga oštećenja, imaju stalne, povremene ili privremene teškoće u realizaciji svakodnevnih akademskih aktivnosti. Glavne aktivnosti u okviru rada Ureda primarno su usmjerene prema sadašnjim i budućim

studentima s invaliditetom te nastavnicima, ali i široj akademskoj zajednici. Od samih početaka, kada je Ured podržavao 15 studenata, i sada, kada ih podržava gotovo 90, smjernice za provođenje aktivnosti u okviru rada Ureda vođene su individualnim potrebama studenata, ali i primjerima dobre prakse sličnih ureda na sveučilištima u Hrvatskoj i svijetu.

Važnu ulogu u radu Ureda, osim voditeljice i koordinatorice Ureda te voditeljice SSC-a i volontera Ureda, imaju članovi Savjeta Ureda, ali i koordinatori za studente s invaliditetom na sastavnicama te liječnici školske/sveučilišne medicine. Članovi Savjeta Ureda biraju se iz redova znanstveno-nastavnog osoblja Sveučilišta u Rijeci relevantnih za rad Ureda, a peti član je predstavnik studenata s invaliditetom. Savjet pomaže u radu koordinatoru Ureda, razmatra pitanja iz djelokruga Ureda te daje savjete, mišljenja i preporuke vezane za rad Ureda. Koordinator za studente s invaliditetom na sastavnicama predstavlja poveznicu između studenata s invaliditetom, nastavnika, osoblja sastavnica i Ureda, dok liječnici školske/sveučilišne medicine, kao zaposlenici Nastavnog zavoda za javno zdravstvo, obavljaju preventivu u obliku sistematskih pregleda, prilagodbe nastave, savjetovanja o kroničnim bolestima i slično.

Savjetovanje

Gotovo 10 godina nakon osnutka Ureda, njegove aktivnosti odnose se na izjednačavanje mogućnosti studenata u visokom obrazovanju, i to primarno na savjetodavne i suportivne aktivnosti,

Sveučilišni Savjetovanišni Centar

Ured za studente s invaliditetom

ali i istraživačke i edukativne aktivnosti. Savjetodavne aktivnosti u Uredu se provode individualno i grupno, a uglavnom se odnose na informiranje i savjetovanje (potencijalnih) studenata o pravima i mogućnostima potpore na Sveučilištu u Rijeci, na posredovanje pri ostvarivanju prava te utvrđivanje potrebne potpore u prilagodbi akademskog okruženja sukladno Smjericama za unapređenje sustava potpore studentima s invaliditetom u visokom obrazovanju u Republici Hrvatskoj. Valja istaknuti da se razumne prilagodbe provode bez ugrožavanja akademskih standarda te u skladu s postavljenim ishodbima učenja koji su za sve studente jednaki. Pri tome je važno i prilikom procjene ishoda učenja uvažiti načelo pristupačnosti, odnosno poštivati specifičnosti i potrebe svakog pojedinog studenta da bi se njihove mogućnosti adekvatnog pokazivanja znanja, vještina i sposobnosti tijekom procjene izjednačile s mogućnostima ostalih studenata.

Support

Supportivne aktivnosti odnose se na pružanje konkretne podrške studentima, poput prilagodbe nastave i literature, osiguravanja individualizirano prilagođenog načina polaganja dodatnih provjera

za upis na studij i ispita tijekom studija (može se odnositi na korištenje posebnih pomagala, prilagođene ispitne materijale, produljeno vrijeme za polaganje ispita i sl.); organiziranja vršnjačke potpore (to u najvećoj mjeri uključuje potporu pri kretanju) i potpore osobnih asistenata u studentskom smještaju, organiziranja specijaliziranog prijevoza (zbog neprilagođenosti javnog (pri)gradskog prijevoza) i sl., a sve u skladu s identificiranim potrebama studenata.

Istraživanja i evaluacija rada

Iako ne postoji sustavan način prikupljanja podataka o studentima iz podzastupljenih i socijalno ranjivih skupina, Ured nastoji prikupljati podatke o studentima s invaliditetom i drugim teškoćama na Sveučilištu u Rijeci, analizirati potrebe studenata i evaluirati sve aktivnosti koje provodi, a prema potrebi obavlja i dodatna istraživanja u suradnji sa sastavnicama i suradnicima u svrhu sustavnog praćenja i unaprjeđenja kvalitete studiranja na Sveučilištu u Rijeci. Osim svega navedenog, Ured ulaže napore u informiranje i senzibiliziranje akademske i šire zajednice o posebnostima studiranja studenata s invaliditetom i drugim teškoćama (primjerice o važnosti prostorne pristupačnosti i univerzalnog dizajna), što obavlja kroz razne edukacije, predavanja, gostovanja, ali i putem brošura, letaka i objava na mrežnim stranicama i društvenim mrežama, u suradnji sa samim studentima.

Polazeći od europskog strateškog konteksta u kojemu se razvijaju nacionalne politike visokog obrazovanja, dostupnost, pristupačnost i priuštivost visokog obrazovanja postale su strateška obilježja recentnih hrvatskih strateško-programskih dokumenata, čime su se visoka učilišta obvezala na provedbu razumne prilagodbe obrazovnog sustava individualnim potrebama osoba s invaliditetom. Osnivanjem Ureda za studente s invaliditetom SSC-a, Sveučilište u Rijeci učinilo je značajan iskorak prema priznavanju važnosti dostupnosti visokog obrazovanja svim studentima, ali i osiguravanju uvjeta za kvalitetno obrazovanje te uspješno studiranje studenata s invaliditetom.

Društvena potpora još necjelovita

Dosadašnje iskustvo u radu Ureda otkriva postojanje različitih izazova, ne toliko u sustavu visokog obrazovanja koliko u sustavnom pristupu ranjivim skupinama u Republici Hrvatskoj. Kod osoba s invaliditetom to se odnosi na nedostupan javni prijevoz, nepristupačnost javnih ustanova, nepostojanje sustavno organizirane potpore osobnih i drugih asistenata (npr. videćih pratitelja), ali i na neinformiranost svih dionika o pravima i mogućnostima koja studenti mogu ostvariti u sustavu visokog obrazovanja. Putem svojih aktivnosti Ured pruža informacije, ali i izravnu podršku i pomoć studentima i sastavnicama, čime nastoji osmisliti i sustavno implementirati efikasne individualizirane mjere podrške koje potiču akademski i cjeloviti razvoj studenata s invaliditetom na Sveučilištu u Rijeci.